

ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ҚАРОР

Дар бораи Барномаи барқарорсозӣ, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва бо ҷойи кору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда барои солҳои 2023-2027

Мутобиқи [моддаҳои 4](#) ва [12](#) Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи банақшагирии стратегӣ ва дурнамозосозии давлатӣ" Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Барномаи барқарорсозӣ, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва бо ҷойи кору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда барои солҳои 2023-2027 ва Нақшаи амал барои солҳои 2023-2025 Барномаи барқарорсозӣ, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва бо ҷойи кору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда барои солҳои 2023-2027 тасдиқ карда шаванд ([замимаҳои 1](#) ва [2](#)).

2. Вазорату идораҳои дахлдор, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳои Суғду Хатлон, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ иҷрои Барномаи мазкур ва Нақшаи амали онро таъмин карда, аз натиҷаи онҳо ҳар сол то 31 декабр ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот пешниҳод намоянд.

3. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба рафти иҷрои Барномаи мазкур ва Нақшаи амали он ҳар сол то 1 феврал ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот пешниҳод намояд.

Раиси
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,
аз 27 сентябри соли 2023, № 481

Замимаи 1 ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 сентябри соли 2023, № 481

Барномаи барқарорсозӣ, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва бо ҷойи қору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда барои солҳои 2023-2027

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Барномаи барқарорсозӣ, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва бо ҷойи қору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда барои солҳои 2023-2027 (минбаъд - **Барнома**) ҳамчун ҳуҷҷати банақшагирии стратегии сатҳи соҳавӣ буда, натиҷаи чорабиниҳои андешидашудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати ба Ватан баргардондан ва ҳамгирии иҷтимоию иқтисодии кӯдакон ва занони аз минтақаҳои амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда ва фаъолияти гурӯҳи қорӣ байниидоравӣ ба ҳисоб меравад.

2. Барнома ба [Конститутсияи](#) Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи](#) муқовимат ба экстремизм", "[Дар бораи](#) муқовимат ба терроризм", дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст ва Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 юни соли 2021, [№ 187](#) тасдиқ шудааст, инчунин дастуру супоришҳои Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки оид ба масъалаҳои мубориза бо ҷинояткорӣ, экстремизму терроризм дар паёмҳои солони худ "Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ" баён доштаанд, асос ёфтааст.

3. Барнома ҳадаф, вазифаҳо ва самтҳои асосии сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба баргардондан, барқарорсозии тиббӣ, иҷтимоӣ ва ҳамгирии иҷтимоии занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ ба Ватан баргардондашуда муайян намуда, ҷузъи таркибии сиёсати давлатӣ дар соҳаи муқовимат ба экстремизм ва терроризм ба ҳисоб меравад ва ба муттаҳид намудани тадбирҳои мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунӣ шаҳрак ва деҳот, ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва созмонҳои байналмилалӣ барои мақсадҳои болозикр равона шудааст.

2. ТАҲЛИЛИ ВАЗӢИЯТ

4. Тибқи маълумоти мавҷуда эҳтимолан дар ҳудуди минтақаҳои амалиётҳои ҷангӣ зиёда аз 340 оила дар ҳайати зиёда аз 1200 нафар, ки тахминан 300 нафари онҳо ноболиғон мебошанд, қарор доранд. Таҳлилҳо аз он шаҳодат медиҳанд, ки қисмати зиёди занону кӯдакон бевосита иштирокдори муҳорибаҳои ҷангӣ набуда, сабабу омилҳои дар чунин шароит қарор доштани онҳо дар якҷоягӣ бо шавҳарони худ ба давлатҳои ҷангзада сафар кардан ба ҳисоб меравад.

5. Сабабу омилҳои ба экстремизм ва терроризм ҷалб намудани шаҳрвандони Тоҷикистон асосан дар Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 юни соли 2021, [№ 187](#) тасдиқ шудааст, мушаххасан дар ҷаҳати, аз ҷумла нишон дода шудааст, ки таҳдидҳои экстремизм ва терроризм дар марҳилаи кунунӣ ба инҳо асос ёфтаанд:

- тарғиби ғояҳои экстремизм ва терроризм тавассути шабакаи интернет, ҷалбукунии қавонон ба сафҳои ташкилотҳои байналмилалӣ экстремистӣ, террористӣ, кӯшишҳои аз ҷониби ин ташкилотҳо тарҳрезӣ ва амалӣ намудани амалҳои террористӣ дар ҳудуди Тоҷикистон;

- аз ҷониби гурӯҳҳои тундрав истифода бурдани низоъҳои байнимазҳабии солҳои охир дар ҳудуди кишварҳои дигар рух дода ва дар сатҳи байналмилалӣ мавриди воқуниш қарор нагирифтани онҳо ҳамчун баҳона барои даъват ба яқдили мазҳабӣ ва муттаҳидшавӣ дар атрафи ғояҳои ин ташкилотҳо;

- таҳти таъсири созмонҳои экстремистӣ террористӣ қарор гирифтани шаҳрвандони дар муассисаҳои таҳсилоти динии хориҷӣ таълимгиранда, инчунин муҳоҷирони меҳнатӣ дар кишварҳои будубоши онҳо;

- наздикии ҷуғрофӣ бо кишварҳои, ки дар онҳо низоъҳои ҳарбӣ бо иштироки гурӯҳҳои тундрави динӣ идома доранд, дар ҳудуди онҳо ҷойгир шудани пойгоҳҳои тайёркунии ҷангиёни ташкилотҳои террористӣ, ки қасди ба ҳудуди кишварҳои Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Тоҷикистон паҳн намудани фаъолияти худро доранд.

6. Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки дар рафти гузарондани корҳои профилактикӣ ва фаҳмондадиҳӣ аз соли 2015 инҷониб то ҳол аз Ҷумҳурии Арабии Сурия, Ҷумҳурии Ислонд, Афғонистон, Ҷумҳурии Туркия ва дигар давлатҳо зиёда аз 40 оила дар ҳайати 180 нафар, ки дар содир намудани ҷинойтҳои дорои тамоюли экстремистӣ хусусияти террористӣ гумонбар буданд, ба Ватан баргардонда шуданд. Илова бар ин, моҳи майи соли 2019 дар натиҷаи ташкили ҳамкориҳои байналмилалӣ 84 нафар ноболиғони тоҷик, ки дар яке аз маҳбасҳои шаҳри Бағдоди Ҷумҳурии Арабии Ироқ якҷо бо модарони худ нигоҳ дошта мешуданд, бо ташаббуси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Ватан баргардонда шуда, айни замон зери сарпарастии мақомоти ваколатдор қарор доранд.

7. Зимни амалисозии Нақшаи чорабиниҳо чиҳати баргардондани занону кӯдакон аз давлати Сурия, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 18 декабри соли 2022 тасдиқ карда шудааст, 25 юни соли 2022 бо хатсайри чартерии ширкати ҳавопаймоии суриягии "Cham Wings" аз давлати Сурия ба Ҷумҳурии Тоҷикистон 146 нафар (аз ҷумла, 42 оила, 44 зан, 2 ҷавон (17-18-сола) ва 100 ноболиғ (47 писар ва 53 духтар) ҳамсар ва фарзандони аъзои ташкилотҳои террористӣ, ки дар урдугоҳҳои "Роҷ" ва "ал-Ҳол" қарор доштанд, баргардонда шуданд. Ҷамчунин, бо мақсади иҷрои нақшаи мазкур 21 майи соли 2023 гурӯҳи калони шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба теъдоди 104 нафар, ки аз занон, наврасон ва тифлони хурдсол иборат мебошанд (31 зан, 33 духтар ва 40 писар), тавассути ҳавопаймои махсус аз Ҷумҳурии Арабии Сурия ба Ватан баргардонда шуданд.

8. Бозгашт ба Ватан аз муоинаи тиббӣ ва ҳама гуна таъбабат ё амалиётҳои ҷарроҳӣ, ки барои он лозим аст, оғоз мешавад. Илова бар ин, ҳадамоти амниятӣ бо шаҳрвандони калонсол суҳбатҳо мегузаронанд. Пас аз гузаронидани муддати муайян дар марказҳои вижаи тавонбахшӣ онҳо аз равшаносон машварат мегиранд, бо уламои ислом ва кормандони иҷтимоӣ мулоқот мекунанд.

9. Усулҳои кор бо занони дар минтақаҳои ҷангӣ ҳолатҳои осебпазирро азсаргузаронида, аз муолиҷаи гурӯҳии дарбаргирандаи намудҳои гуногуни муолиҷаи инфиродӣ сар шуда то муолиҷаи равонӣ иҷтимоӣ анҷом меёбад. Ба он аслан ҳама чиз дохил мешавад: барқарорсозӣ дар доираи муолиҷаи машваратӣ ва дастгирӣ, муолиҷаи ба бадан нигаронидашуда, муолиҷа бо санъати тасвирӣ (арт-терапия), ҳама намуди омӯзишҳо барои рафъи оқибатҳои аломат (синдром)-ҳои баъдиосебӣ, изтироб, зӯрварӣ, ғамбеморӣ, рушди шахсӣ, машваратҳои илоҳиётшиносӣ, чорабиниҳои оммавӣ фарҳангӣ ва варзишӣ, озмунҳои фароғатӣ ва викторинаҳо, омӯзиш ва шуғлмандӣ, дастгирии ташаббусҳои соҳибкорӣ ва ғайра.

10. Мутаассифона, барои баъзе занон, барқарорсозӣ бо сабаби қавӣ будани робитаҳои хусусияташон эмотсионалӣ бо шавҳарони ҷавида ё дигар заноне, ки то ҳол дар Сурия боқӣ мондаанд, ба таъхир афтадааст. Аз ин рӯ, дар давраи минбаъда барои баргардондани ин занон машваратҳои зарурӣ ташкил карда, чорабиниҳои дахлдор дар ин самт идома дода мешаванд. Дар умум, аз замони ба Ватан баргардондани занону кӯдакон аз минтақаҳои амалиёти террористӣ кор бо онҳо қатъ нашудааст.

11. Ба шарофати фаъолияти ҳамоҳангшудаи ҳамаи мақомоти давлатии манфиатдор имрӯз метавон дар бораи баргардондан, андешидани чораҳои барқарорсозӣ ва ҳамгироии бомуваффақият ба ҷомеа сухан гуфт. Аммо кор ҳанӯз ба охир нарасидааст ва идома дорад.

12. Дар доираи амалӣ намудани Стратегияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм барои

солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 июни соли 2021, №187 тасдиқ шудааст, ҷиҳати ба Ватан баргардондани шаҳрвандони Тоҷикистон, ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан ва расонидани дастгирии моддию равонӣ ба онҳо чораҳои дахлдор то андозае андешида мешаванд. Шаҳрвандоне, ки ихтиёран аз иштирок дар низоъҳои ҳарбӣ дар ҳудуди кишварҳои дигар даст кашида, ба Ватан баргаштаанд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешаванд. Ҳамчунин, шаҳрвандоне, ки ихтиёран аз иштирок дар ташкилотҳои экстремистию террористии фаъолиятшон дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қарори суд манъшуда даст кашидаанд, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда шудаанд.

13. Соли 2015 бо мақсади пешгирии ҳолатҳои шомилшавии ҷавонон ба гурӯҳҳои экстремистию террористӣ дар вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ лоиҳаи "Волидайн алайҳи террор" роҳандозӣ гардидааст. Дар даври аввали амалишавии лоиҳаи мазкур барои омӯзиш кормандони масъули вазоратҳои корҳои дохилӣ, меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли, маориф ва илм, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, мақомоти прокуратура, кумитаҳои кор бо занон ва оила, ҷавонон ва варзиш, рушди сайёҳӣ, оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросим ва намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ ҷалб шуданд.

14. Таҳлилҳо ва натиҷагирӣ аз корҳои анҷомдодашуда нишон медиҳанд, ки ифротгароӣ ва ҳаросафканӣ мафҳумҳои ҳастанд, ки дар сиёсат ва ҷомеа якҷоя мушкилоти гуногуни иҷтимоӣ, сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангиро ба вуҷуд меоранд. Ҷиҳатҳои манфии ин падидаҳои хатарнок, пеш аз ҳама, боиси сар задани низоъ, куштори сокинони бегуноҳ, харобу валангор сохтани инфрасохтори давлатӣ ва дар таҳлука нигоҳ доштани одамон мегарданд.

15. Мавзуи муқовимат бо экстремизм ва терроризм яке аз мавзуи мубрам дар ҷомеа ба ҳисоб меравад. Тадқиқотҳои анҷомдодаи коршиносон нишон медиҳанд, ки паҳншавии идеологияи тундгароӣ ва назарияи экстремизм бештар дар муҳити ҷавонон ба назар мерасад. Яке аз омилҳои асосии ҷалби ҷавонон ба гурӯҳҳои ангебандаи тарсу ҳарос муҳоҷирати меҳнатӣ мебошад. Гарчанде дар миёни онҳо ҷавонони ноогоҳ аз нуқтаи назари динӣ ва нокифоя будани донишҳои динии шаҳрвандон бошанд ҳам, ҳодисаҳои чанд соли охир дар минтақа нишон медиҳад, ки терроризм ва экстремизм ҳамчун хатари умумибашарӣ эътироф шудааст.

16. Фаъолияти намояндагии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Федератсияи Россия оид ба муҳоҷират дар ҳамкорӣ бо Сафорат ва консулгарии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин давлат ҷиҳати ҳаллу фасл намудани масъалаҳои марбут ба муҳоҷирати меҳнатӣ равона карда шуда, кормандони ин намояндагӣ дар шаҳру вилоятҳои Федератсияи Россия бо муҳоҷирони меҳнатӣ - шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷамъиятҳои

тоҷикон ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии муҳоҷирон ҳамкориҳои мунтазам дошта, барои ҳалли мушкилоти онҳо пайваста мусоидат менамояд.

17. Аз ҷониби намоёндагии Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Федератсияи Россия дар робита ба иҷрои протоколи ҷаласаи Шӯрои ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо мақомоти прокуратура бо мақсади пешгирӣ намудани шомилшавии муҳоҷирони меҳнатӣ ба гурӯҳҳои экстремистӣ ва террористӣ, нақшаи чорабиниҳои гузаронидани вохӯриҳо бо муҳоҷирон тартиб дода шуда, дар асоси он дар ҷойҳои қорӣ ва будубоши онҳо, масҷидҳо, марказҳои тижоратӣ, иншоотҳои сохтмони минтақаҳои гуногуни Федератсияи Россия 78 силсилаи мулоқоту вохӯриҳо баргузор карда шуда, то ҳол ин иқдом давом ёфта истодааст.

3. ҲАДАФ, ВАЗИФАҲО ВА САМТҲОИ АСОСИИ БАРНОМА

18. Ҳадафи Барнома ин тақдир додани раванди аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ ба Ватан баргардондани занону кӯдакон, самтҳои асосии барқарорсозӣ ва ба ҳаёти солим бозравонии онҳо, аз ҷумла бо таҳсил ва ҷойи қор фарогир намудан, таъминоти молиявӣ ва моддӣ, дигаргун намудани тафаккури ифротии онҳо, мунтазам гузаронидани "мағзшӯйии онҳо" ҷиҳати аз байн бурдани омилҳои ифротӣ ва назорати доимии онҳо бо мақсади пешгирии аз ҷониби онҳо содир кардани ҷиноят ва дигар қонуншиканиҳо мебошад.

19. Барнома ба амалигардонии ҳадаф, афзалият ва тадбирҳои пешбининамудаи Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм барои солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 июни соли 2021, [№ 187](#) тасдиқ карда шудааст, равона гардида, ҷиҳати барқарорсозӣ ва ба ҳаёти муқаррарӣ мутобиқ намудан, барқарорсозии ҳуқуқӣ (муайян намудани шахсият, барқарорсозии ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи шахсияти занону кӯдакон, барқароркунии алоқа бо хешовандон), барқарорсозии саломатӣ ва тавонбахшии тиббӣ иҷтимоӣ, инчунин бо ҷойи қору таҳсил таъмин намудани занону кӯдакони аз минтақаҳои амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда, ки амалисозии онҳо барои ҳалли вазифаҳои муҳимми иҷтимоӣ иқтисодии шаҳрвандони Тоҷикистон мусоидат мекунанд, қабул карда мешавад.

20. Вазифаҳои Барнома аз инҳо иборат мебошанд:

- муваққатан ҷойгир намудани занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда дар муассисаҳои, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад;

- барқарорсозии ҷисмонӣ, руҳӣ ва равонии занону кӯдакони аз давлатҳои ҷангзада баргардондашуда;

- бо таҳсил ва ҷойи қори доимӣ фарогир намудани занону кӯдакони аз минтақаҳои ҷангзада баргардондашуда;

- ба ҳаёти солим ва ҷамъият баргардондани онҳо;

- ба роҳ мондани назорати мунтазам ва қатъӣ бо мақсади пешгирии содир намудани ҳуқуқвайронкуниҳо аз ҷониби занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда;

- андешидани тадбирҳои ҷиҳати риояи ҳуқуқи озодиҳои занону кӯдакони баргардондашуда;

- ба роҳ мондани ҳамкории бо раисони маҳаллаҳо, намоёндогони мақомоти худидоракунии маҳаллӣ бо ҷалби иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва созмонҳои байналмилалӣ ҷиҳати пешгирии таъбири занону кӯдакони баргардондашуда дар ҷойи истиқомат, муассисаҳои таълимӣ ва ғайра;

- мунтазам гузарондани чорабиниҳои фарҳангӣ ва маишӣ ҷиҳати васеъ кардани доираи ҷаҳонбинии занону кӯдакони баргардондашуда ва баланд бардоштани ҳисси ватандӯстӣ дар шуури онҳо.

21. Чорабиниҳои мушаххас барои иҷрои вазифаҳои гузошташуда дар самти барқарорсозӣ ва ҳамгирии иҷтимоии шахсони дорои гузаштаи экстремистӣ ё террористӣ аз инҳо иборатанд:

- баланд бардоштани сатҳи маърифатнокӣ ва таҳаммулпазирии ҷомеаи маҳаллӣ нисбат ба шахсони барқароршаванда ва созгоришаванда;

- таҳияи нақшаи чорабиниҳо оид ба барқарорсозӣ ва ҳамгирии занону духтарони аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргашта, аз ҷумла чораандешӣ ҷиҳати баргардондан, солимгардони тиббию равонӣ, таъмин намудан бо ҷойи кор, касбомӯзӣ ва ба таҳсил фаро гирифтани занону кӯдаконе, ки аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ дар ҳудуди дигар кишварҳо баргардонда шудаанд ё мешаванд;

- таҳкими муносибатҳои байналмилалӣ, аз ҷумла васеъ намудани заминаҳои ҳуқуқию байналмилалӣ, тақвият бахшидани ҳамкориҳои дуҷониба ва бисёрҷониба дар соҳаи барқарорсозӣ ва ҳамгирии ҷамъиятии занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда;

- такмили ҳамкориҳои байниидоравӣ ва байнисоҳавӣ доир ба ташкили кор ва амалисозии тадбирҳои зарурӣ дар самти барқарорсозӣ ва ҳамгирии ҷамъиятии занону кӯдакони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда;

- мусоидат ба таҳкимбахшии иқтисодии субъектони муқовимат ба экстремизм ва терроризм.

22. Зарур аст, ки барои баланд бардоштани фарҳанги динӣ ва арзишҳои миллӣ кӯшиш ба харҷ дода шавад ва дар байни аҳоли, бахусус, дар миёни муҳоҷирони меҳнатӣ ва хатмкунандагони муассисаҳои таълимӣ корҳои фаҳмондадиҳӣ бештар ба роҳ монда шаванд, то ки онҳо бо тақлидҳои ноогоҳона ба гурӯҳҳои ифротӣ шомил нашаванд.

23. Зимни муайян намудани хонаводаи занону кӯдакони баргардондашуда қабл аз супоридани кӯдакон ба аъзои оила ё ҳешовандон, сараввал солимии оила, сатҳи хурофотпарастии ин оилаҳо ва ҳешовандон, қобилияти доштани тарбияи дурусти кӯдак аз

ҷониби парасторон ё хешовандон, инчунин имкониятҳои моддию иҷтимоӣ ва маишию манзилии онҳо ба инобат гирифта шуда, баъдан ҷиҳати тарбияи минбаъда масъалаи супоридани кӯдакон ба онҳо баррасӣ карда мешавад.

4. МЕХАНИЗМҲОИ АМАЛИСОЗӢ ВА МАНБАӢҲОИ МАБЛАҒГУЗОРИИ БАРНОМА

24. Барнома тавассути таҳияи нақшаҳои амал оид ба амалисозии он, ки ҷузъи ҷудонашавандаи Барнома буда, татбиқи он дар 3 марҳила - барои солҳои 2023-2025, соли 2026 ва соли 2027 пас аз тасдиқ бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар доираи маблағҳои пешбинишудаи вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ, инчунин бо кумаку дастгириҳои созмонҳои байналмилалӣ ва дигар манбаъҳои, ки қонунгузорӣ манъ накардааст, амалӣ мегардад.

25. Ҳаҷми умумии маблағгузори амалишавии Барнома аз рӯи ҳисоби пешакӣ 6 603 200 сомонӣ, аз ҷумла аз ҳисоби маблағҳои буҷетӣ - 1 616 600 сомонӣ ва манбаъҳои ғайрибуҷетӣ 4 986 600 сомони ро ташкил медиҳад. Хароҷоти маблағҳо дар марҳилаи якуми амалишавии Барнома бошад, дар ҳаҷми 3 962 200 (се миллиону нуҳсаду шасту ду ҳазору дусад) сомони ро аз манбаъҳои зерин ташкил додааст:

- маблағҳои буҷетӣ 970 000 (нуҳсаду ҳафтод ҳазор) сомонӣ;
- маблағҳои шарикони рушд, инчунин маблағҳои дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, 2 992 000 (ду миллиону нуҳсаду наваду ду ҳазор) сомонӣ.

26. Дар давраи баргардондани занону кӯдакон аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ ба Ватан ва муваққатан ҷойгир намудани онҳо дар муассисаи муайянгардида хароҷоти молиявии марбут ба будубоши онҳо, аз ҷумла таъминоти ғизо, сару либос, пойафзол, маводи санитарӣ беҳдошти шахсӣ, музди меҳнати кормандони муваққатан ба кор ҷалбгардида, хароҷоти пардохти ҳаққи хизматрасониҳои коммуналӣ, барқ ва монанди инҳо аз ҳисоби буҷети давлатӣ ва дигар манбаъҳои, ки қонунгузорӣ манъ накардааст, анҷом дода мешавад.

6. НАТИҶАҲОИ ҶАШМДОШТ, НИШОНДИҶАНДАҲОИ РАВАНД ВА САТҶИ ТАЪСИРИ ҶАР ЯК ФАӢОЛИЯТ

27. Натиҷаҳои ҷашмдошт аз инҳо иборатанд:

- комилан рад кардани ақидаҳои тундравонаи динӣ, дур шудан аз ғояҳои зӯрварӣ ва экстремистӣ, мутобиқшавӣ ба арзишҳои ҷомеаи Тоҷикистон;

- коҳиш ёфтани шумораи шаҳрвандони ба минтақаи амалиётҳои ҷангии кишварҳои хориҷӣ сафаркарда, афзоиши миқдори аъзои оилаи шаҳрвандони ба ташкилотҳои террористӣ ҳамроҳшуда, ки ба Ватан баргардонда шудаанд ва барқарорсозии муваффақонаи онҳо;

- таъмини бехатарии аҳоли ва фазои ҳамдигарфаҳмӣ дар ҷомеа, баланд бардоштани эътимоду боварии шаҳрвандон нисбат ба мақомоти давлатӣ, таҳкими ваҳдати миллӣ, ҳифзи муҳити ороми сиёсӣ чамъиятӣ ва амнияти чамъиятӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- таҳия ва андешидани чораҳои мушаххас оид ба барқарорсозии саломатӣ, равонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии занону кӯдакон, инчунин тавонмандсозӣ ва ба тарбияи ҷисмонӣ ва чорабиниҳои варзишӣ ҷалб намудани онҳо;

- таъмини барқарорсозии таълимӣ таҳсилотӣ ва ба муассисаҳои соҳаи маориф фаро гирифтани кӯдакон;

- таъмини роҳнамоии касбӣ ва мусоидат ба шуғлноки ва ба фаъолияти меҳнатӣ фаро гирифтани занони баргардондашуда;

- омӯзиши масъалаи мувофиқи мақсад будани таъсиси сохтори алоҳидаи махсус оид ба барқарорсозии саломатӣ, равонӣ ва тавонбахшии иҷтимоии занону кӯдакони ба Ватан баргардондашуда дар назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

28. Нишондиҳандаҳои раванди амалисозии Барнома аз нишондиҳандаҳои самти барқарорсозӣ ва созгории шахсони дорои гузаштаи экстремистӣ ё террористӣ, ки дар Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 июни соли 2021, [№ 187](#) тасдиқ шудааст, дар ҷаҳати гардидаанд, сарчашма гирифта, асосан аз инҳо иборат мебошанд:

- баланд бардоштани сатҳи маърифатнокӣ ва таҳаммулпазирии ҷомеа нисбат ба шахсони барқароршаванда ва ба ҷомеа фарогирифташуда;

- андешида шудани чораҳои зарурӣ ҷиҳати ба ҳаёти муқаррарӣ баргардондан, солимгардонии тиббӣю равонӣ, таъмин намудан бо кор, ба касбомӯзӣ ва таҳсил фаро гирифтани занону кӯдаконе, ки аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ дар ҳудуди дигар кишварҳо баргардонда шудаанд ё мешаванд;

- ислоҳ гаштани ақидаҳои номатлуб ва ифротгароёнаи шахсони дорои гузаштаи экстремистӣ ё террористӣ, таъмини созгории оромонаи онҳо ба ҷомеа.

29. Бо мақсади барқарорсозии саломатӣ ё худ офиятбахшӣ андешидани чораҳо оид ба барқарор намудани функцияҳои организм, ки дар натиҷаи бардоштани ҷароҳатҳо ва бемориҳо гум шудааст, ё ин ки маҷмуи мушкилоте, ки дар бемор дар натиҷаи изтироб ба вучуд омадаанд, зарур мебошанд. Ҳамин тариқ, муайян намудани ҳолати психосоматикии шахсони аз амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда ва муайян кардани маҷмуи тадбирҳои барқарорсозӣ, ки омилҳои тиббӣ, равонӣ, биологӣ ва иҷтимоиро дар бар мегиранд, низ зарур аст.

30. Фаъолияти иҷтимоӣю равонии кормандони тиб на танҳо ба расондани кумаки тиббӣ, балки ба пешгирӣ намудани оқибатҳои

манфии амалиётҳои ҳарбӣ, ки бо шаклҳои номуносиби рафтори чамъиятӣ ифода меёбанд, бояд равона карда шавад.

31. Вобаста ба эҳтиёҷоти шахсони аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардондашуда, хизматрасонии тиббӣ бояд чорабиниҳои зеринро дар бар гирад:

- фавран гузарондани муоина ва ташҳиси маҷмуии занон ва кӯдаконе, ки аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардонда шудаанд;

- вобаста ба натиҷаи муоина ва ташҳиси тиббии гузарондашуда ба гурӯҳҳои саломатӣ ҷудо намудан ва барои таъобату назорати диспансерӣ бақайдгирии онҳо;

- ба кӯдакони аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардондашуда дар сурати доштани аломатҳои маъҷубӣ ва нишондодҳои тиббӣ бо тартиби муқарраргардида муайян кардани маъҷубӣ;

- бо таъобат фаро гирифтани ва баъдан тибқи тартиби муқарраршуда ба муассисаи дахлдори интиқол додани занон ва кӯдаконе, ки дар онҳо ҳангоми гузарондани муоина ва ташҳис бемориҳои шадид ё авҷгирии бемориҳои музмин муайян карда мешаванд;

- дар марказҳои дастгирии оила ва кӯдаки сохтори Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё муассисаҳои кӯдакони дахлдори Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир кардани кӯдакони то 7-сола, ки аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардонда шудаанд ва падару модар надоранд;

- ҷойгир кардани кӯдакони аз 7-сола калони солим, ки аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардонда шудаанд ва падару модар надоранд, дар мактаб-интернатҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо барои гирифтани таълиму тарбия;

- дар ҳамаи марҳилаҳои пас аз ба Ватан баргаштан аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ расондани кумак ва машварати равоншиносон ба шаҳрвандони баргардондашуда барои муътадили ҳолати равонии онҳо.

32. Тамоми кӯдакони аз минтақаҳои амалиёти ҷангӣ баргардондашудае, ки гирифтори бемориҳои музмин мебошанд, дар он муассисаҳое, ки мавриди будубоши доимӣ қарор мегиранд, мунтазам тибқи тартиби муқарраргашта, таҳти назорати диспансерӣ ва солимгардонӣ қарор дода мешаванд.

33. Механизми фарогири ба ҷойи кор таъмин намудани шаҳрвандон дар доираи Барномаи давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли барои солҳои 2023-2027, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 март соли 2023, №135 тасдиқ шудааст ва барномаҳои соҳавии дахлдори дигар сурат мегирад ва аз рӯйи самтҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- миёнаравӣ дар бозори меҳнат;

- тайёрии касбӣ, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси бекорон;

- дастгирии фаъолияти соҳибкори бекорон ва ташкили корҳои ҷамъиятии музднок;

- чорабиниҳои дахлдори дигар.

34. Тибқи қонунгузори мақомоти меҳнат ва шуғли аҳоли ва мақомоти дигари марбути давлатӣ ба шаҳрвандоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ муҳтоҷанд ва дар бозори меҳнат ба рақобати баробар қодир нестанд, бо роҳи таҳия ва амали намудани барномаҳои мақсадноки мусоидат ба шуғл, ташкил намудани ҷойҳои кории иловагӣ ва рушди корхонаҳои махсусгардонидашуда (аз ҷумла муассисаҳо барои таъмини шуғли шахсонӣ осебпазир, пешниҳоди қарзҳои имтиёзнок ва грантҳо) ва дигар кафолатҳои муайяншудаи иҷтимоиро кумаку дастгирӣ менамоянд.

35. Сохторҳои дахлдор дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳои Суғду Хатлон, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ дар ҳолати мууроҷиат намудани шаҳрвандони аз минтақаи амалиётҳои ҷангӣ баргардондашуда ва аъзои оилаҳои онҳо дар доираи муқаррароти санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷиҳати анҷом додани хизматрасониҳои пешбинигардида мусоидат менамоянд.

7. МОНИТОРИНГ ВА АРЗЁБИИ РАВАНДИ АМАЛИСОЗИИ БАРНОМА

36. Бо мақсади баланд бардоштани самаранокии идоракунии раванди амалисозии Барномаи мазкур ва беҳтар намудани фаъолияти вазорату идораҳои масъул оид ба иҷрои нақшаҳои амали он, инчунин сари вақт муайян намудани номутобиқатии онҳо ва ҳалли мушкилоти ҳангоми амалисозии Барнома ошкоргардида бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пайгирӣ (мониторинг)-и амалисозии Барнома ва нақшаҳои амали он гузаронда мешавад.

8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

37. Ҳангоми баргардондани занону кӯдакон аз минтақаҳои амалиётҳои ҷангӣ ба Ватан онҳо муваққатан дар муассисаи аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайянгардида ҷойгир карда мешаванд. Муассисаи мазкур ҳамчун маркази муваққатии бухронӣ ва барқарорсозӣ бо речаи кории махсус фаъолият хоҳад кард (намунаи речаи корӣ замима мегардад).

38. Вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ якҷо бо ташкилотҳои дигари масъули иҷрои Барнома бо мақсади ҷалби кумаки техникӣ ва маблағгузориҳои иловагӣ ҷиҳати амалигардонии Барнома ва нақшаҳои амали он бо шарикон оид ба рушд ҳамкорӣ ба роҳ монда, нақшаҳои дохилиидоравии худро таҳия ва тасдиқ менамоянд, инчунин корҳои фаҳмондадиҳиро дар байни ҷомеа ба роҳ мемонанд.